

Valtiovarainministeriön ja Tilastokeskuksen välinen tulossopimus vuodelle 2023

sekä ennakkolliset tavoitteet vuosille 2024-2026

Sisältö

1.	Tilastokeskuksen strategia ja toimintaympäristön muutokset.....	3
2.	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	4
3.	Toiminnallinen tuloksellisuus	5
3.1.	Toiminnallinen tehokkuus.....	5
3.1.1.	Tuottavuus.....	5
3.1.2.	Taloudellisuus.....	5
3.1.3.	Kannattavuus ja kustannusvastaavuus	6
3.2.	Tuotokset ja laadunhallinta.....	6
3.2.1.	Suoritteet ja julkishyödykkeet	6
3.2.2.	Palvelukyky ja laatu.....	7
4.	Tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät hankkeet.....	8
5.	Henkilöstövoimavarojen kehittäminen ja hallinta.....	9
6.	Rahoitus ja henkilötyövuodet.....	10
7.	Sopimuksen voimassaolo ja seuranta.....	11
8.	Allekirjoitukset.....	11

1. Tilastokeskuksen strategia ja toimintaympäristön muutokset

Tilastokeskuksen perustehtävä on laatia yhteiskuntaoloja koskevia tilastoja ja kehittää kansallista tilastotoimea yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Tilastolakia ja lakia Tilastokeskuksesta uudistetaan muun muassa niin, että tutkija- ja aineistopalvelut on myös nimetty Tilastokeskuksen tehtäväksi.

Vuonna 2022 Tilastokeskus päivitti strategiansa. Tavoitteena oli samassa yhteydessä parantaa strategian ymmärrettävyyttä. Visio – Tiedosta tulevaisuus – säilyi ennallaan, mutta sitä täsmennettiin seuraavasti: Tilastokeskus on paras faktatiedon tuottaja. Rakennamme yhteistä tietovarallisuutta ja vastaamme asiakkaidemme monipuolistuviin ja nopeutuviin tietotarpeisiin.

Missio tiivistettiin: Luotettavan tiedon puolesta. Keräämme ja yhdistämme tiedot tietovarannoiksi, joista jalostamme tilastoja ja tietotuotteita yhteiskunnalliseen keskusteluun ja asiakkaiden hyödyksi. Strategisia tavoitteita on kuusi:

1. Tarjoamme nopeaa tietoa asiakkaidemme tarpeet huomioiden
2. Teemme yhteistyötä tietovarallisuuden hyödyntämiseksi
3. Yhtenäistämme tietovarannot tilasto- ja tietotuotannon pohjaksi
4. Tehostamme ja yhtenäistämme tilastotuotantoa
5. Tarjoamme yhteisöllisen työpaikan ja mahdollisuudet kehittymiseen
6. Johdamme tiedolla, tavoitteilla ja kokonaisarkkitehtuurilla

Toimintaympäristö ja sen muutokset vaikuttavat Tilastokeskukseen kahdella tavalla. Vaikutus näkyy suoraan viraston työssä, kuten esimerkiksi tiukentuvat tietosuojavaatimukset. Toisaalta toimintaympäristö vaikuttaa tilastotuotteiden muutostarpeisiin, sisältöön ja kysyntään kuten on käynyt esimerkiksi energiatilastoissa. Lisätyötä on tullut ja tulee edelleen esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävien siirrosta hyvinvointialueille, josta syntyy uusi tilastointitaso. Sote-uudistus vaikuttaa laajasti tilastotuotantoon. Tilastoalan kansainvälisyys näkyy EU-säädöksissä, joissa tavoitteena on ottaa huomioon relevantit toimintaympäristömuutokset.

Toimintaympäristön välittömistä vaikutuksista olennaisimmat koskevat tietoturvaa ja -suojaaja sekä yleisemmin kyberturvallisuutta. Pilvipalveluiden käytöstä ei ole vielä tehty linjauksia Tilastokeskuksessa. Teknologian nopea kehittyminen vaikuttaa toisaalta Tilastokeskuksen tietojärjestelmien vanhenemiseen, mutta myös asiakkaiden vaatimuksiin tietojen tarjoamisen välineistä ja tiedon nopeudesta. Myös kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyy. Jo nykyään on vaikeuksia saada osaajia erityisesti teknologiatehtäviin.

Julkisen talouden kestävyysvaje, valtiontalouden tilanne ja inflaatio näkyvät Tilastokeskuksenkin rahoituksen riittävyyden haasteina lähivuosina. Toiminnan ja talouden saaminen tasapainoon niin, että toiminta vastaa sekä EU:n vaatimuksiin että kansallisiin tarpeisiin mitä tulee tiedonhankintaan, tilastoihin, tilastoaineistoihin sekä tutkijapalveluihin ja ottaa huomioon henkilöstön kestokyvyn, edellyttää lisärahoitusta.

Vuosi 2023 on neljäs vuosi peräkkäin, jolloin viraston toimintaan vaikuttaa yhteiskunnallinen turvallisuus kriisi. Venäjän hyökkäys Ukrainaan, yhä jatkuva COVID-19 pandemia sekä turvallisuusympäristön muutoksesta johtuvat toimet kansainvälisen yhteistyön lisääntymisessä ovat edellyttäneet normaalin toiminnan lisäksi resurssien kohdentamista ja toiminnan uudelleen järjestelyjä. Turvallisuustilanteen nopea kehitys parempaan suuntaa ei ole näkyvissä. Virasto huolehtii toimintansa sekä vastuullaan olevan kriittisen infrastruktuurin jatkuvuuden turvaamisesta ja varautumisesta. Virasto huolehtii yhteistyössä toimintaansa ohjaavan osaston kanssa YTS- (yhteiskunnan turvallisuusstrategia) tehtävien mukaisesta varautumisesta ja tarvittavasta yhteistyöstä.

2. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Taulukko 1 Tavoitteet vuoden 2023 talousarvioesityksessä

Toimialan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet indikaattoreineen	Yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat TAE:n lukutavoitteet	Toiminnallisen tuloksellisuuden mittarit ja alustavat tavoitteet TAE:n toimintamomentilla
28. VM:n hallinnonala	30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto	01. Tilastokeskus
Kestävä julkinen talous - Kestävyysvaje pienenee - Valtionhallinnon nettorahoitusvarat/BKT-suhde nousee - Julkisen talouden nimellinen alijäämä on alle 3 % suhteessa BKT:hen - Verovaje on alhainen.	Tilastot, tietoaineistot, tutkimukset ja palvelut ovat luotettavia ja relevantteja Tutkimustoiminta tukee päätöksentekoa, joka vastaa Suomen kansantalouden tärkeimpiin haasteisiin	Tilastot, joista julkaisuja vuoden aikana, alustava TAE-tavoite 141 kpl, tulossopimustavoite 132 kpl Toimeksiantopalvelujen määrä (yli 500 euroa), alustava TAE-tavoite 1300 kpl, tulossopimustavoite 1 200 kpl Oikea-aikaisten julkistusten osuus 99 % Virheettömien julkistusten osuus alustava TAE-tavoite >98 %, tulossopimustavoite > 96 % Tutkijapalveluiden voimassa olevien käyttöluoppien määrä vuoden lopussa 1200 kpl
Sosiaalisesti kestävä talouskasvu - Työllisyysaste nousee - Työttömyys vähenee.		
Ekologisesti kestävä kasvu - Suomen kasvihuonekaasupäästöt vähenevät.		
Valtionhallinto toimii hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti - Valtionhallinto toimii kansalaislähtöisesti - Julkisen hallinnon digitalisaatiokehitys ja hyvä tiedonhallinta tehostavat ja parantavat julkisia palveluita	Kansalaisten ja yritysten asiointi julkishallinnon kanssa on entistä sujuvampaa ja asiakaslähtöisempää	Verkossa tai automaattisella raportoinnilla vastanneiden osuus vastanneista yritystiedonkeruissa, >98 % Verkossa tai automaattisella raportoinnilla vastanneiden osuus vastanneista henkilötiedonkeruissa, 60 %
	Digitaaliset palvelut lisäävät tietojen hyödyntämistä ja tehostavat julkishallinnon toimintaa	Tuotantokulut tilastoa kohti, alustava TAE-tavoite 410 000 e, tulossopimustavoite 465 000 e
	Luottamus ja oikeusturva vahvistuvat yhteiskunnassa.	

Tulossopimuksessa mittaritavoitteita on tarkennettu talousarvioesityksestä. Tilastojen lukumäärä vähenee tilastojen lakkauttamisten ja yhdistelyn vuoksi, mutta myös uusia tilastoja perustetaan. Tutkijapalveluihin vaikuttaa se, että osa toimeksiannoista on siirtynyt Findatalla. Tilastokeskuksen ai-neistopalvelun on muuttunut niin, että toimeksiannot ovat aiempaa laajempia ja monimutkaisempia, mikä hidastaa toimituksia.

Taulukko 2 Vaikuttavuuden mittarit

Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Ennuste 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Tilastokeskuksen tuottamien tietojen luotettavuus, % (Yrityskuvatutkimus)		87	-	-	-	87	-
Luottamus&Maine -tutkimuksen yleisarvio (asteikko 1-5)	3,65	3,74	-	3,76	3,78	3,78	3,80
Pääkirjoitusmaininnat, kpl	177	230	190	230	230	230	230

3. Toiminnallinen tuloksellisuus

3.1. Toiminnallinen tehokkuus

3.1.1. Tuottavuus

Taulukko 3 Tuottavuuden mittarit

Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Ennuste 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Verkossa tai automaattisella raportoinnilla vastanneiden osuus vastanneista yritystiedonkeruissa, % (TAE)	95	98	99	>98	99	99	99
Verkossa vastanneiden osuus vastanneista henkilötiedonkeruissa, % (TAE)	42	50	38	60	65	70	72

3.1.2. Taloudellisuus

Taulukko 4 Taloudellisuuden mittarit

Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Ennuste 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Tuotantokulut julkaisevaa tilastoa kohti, 1000 euroa (TAE)	406	415	425	465	442	442	436
Ydintoimintaan ja sen tukeen käytettyjen kustannusten osuus kokonaiskustannuksista, %	62,9	62	62	63	63	63	63

3.1.3. Kannattavuus ja kustannusvastaavuus

Taulukko 5 Kustannusvastaavuuden mittarit

Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Ennuste 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Maksullisen palvelutoiminnan kustannusvastaavuus, % *	82	100	83	81 (89)	82	82	82
Maksullisen toiminnan tuotot, 1 000 e	8 533	8 500	9 900	8 800	8 800	8 800	8 800
Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus, %	35	40	40	40	40	40	40
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot, 1 000 e	2 294	3 400	2 400	2 500	2 500	2 500	2 500

* Vuoden 2023 hintatuen huomioon ottava tavoite on esitetty suluisissa.

3.2. Tuotokset ja laadunhallinta

Tilastokeskuksen tavoitteena on täyttää EU-säädösten vaatimukset. Tarvittaessa hyödynnetään de-rogaatioita.

3.2.1. Suoritteet ja julkishyödykkeet

Taulukko 6 Suoritteiden mittarit

Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Ennuste 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Tilastot, joista julkaisuja vuoden aikana, kpl (TAE)	141	141	141	132	132	132	132
Tiedote ja tietokantajulkistus, kpl (2022-)		629	523	606	610	610	610
Tietokantajulkistus ilman tiedotetta, kpl		71	59	151	160	160	160
Tilastojulkistukset, kpl (alkuvuoteen 2022 asti)	624	-	154	-	-	-	-
Katsaus, kpl	35	>20	41	>50	>50	>50	>50
EU-raportoinnit ja kv.kyselyt, kpl	859	900	890	900	900	900	900
Toimeksiantopalvelujen määrä (yli 500 euroa), kpl (TAE)	1 254	1 100	1 100	1 200	1 200	1 200	1 200
Tutkijapalvelujen käyttöluupahakemusten määrä, kpl	423	440	380	350	350	350	350
Tutkijapalveluiden voimassa olevien käyttöluupien määrä vuoden lopussa, kpl (TAE)	1 328	1 800	1 300	1 200	1 200	1 200	1 200

3.2.2. Palvelukyky ja laatu

Taulukko 7 Palvelukyvyn ja laadun mittarit

Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Ennuste 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Oikea-aikaisten julkistusten osuus, % (TAE)	98	99	99	99	99	99	99
Myöhästyneiden julkistusten osuus julkistuksista, %	1,1	1	1	1	1	1	1
Virheettömien julkistusten osuus, % (TAE)	94	>98	94	>96	>96	>96	>96
Hallinnollisten aineistojen poikkeamien määrä, kpl	4	0	3	0	0	0	0
Vuosijulkistusten julkaisuviive, vk	41,2	39	38,9	38,8	38,8	38,8	38,8
Neljännesvuosijulkistusten julkaisuviive, vk	9,1	8,6	8,6	8,0	8,0	8,0	8,0
Kuukausijulkistusten julkaisuviive, vk	4,4	4,1	4,3	4,1	4,1	4,1	4,1
Tutkijapalveluiden aineistotoimitusten toimitusaika, mediaani, pv	104	75	120	100	100	100	100
SISU-mikrosimulointimallin ajantasaisuus: osuus vero- ja etuuslainsäädännön muutoksista, joka toteutetaan SISU-malliin 15/30 työpäivän sisällä lain voimaantulosta / lakitekstin julkaisusta Finlex-palvelussa (kumpi myöhäisempi)	100/100	75/90	0/0	75/90	75/90	75/90	75/90
Valmistuneet mikrosimulointimallin yhteistyöryhmän valitsemat kehityshankkeet	-	1	1	1	1	1	1
Kouluarvosana käyttäjätyytyväisyyskyselyssä, keskiarvo	8,36	-	-	8,5	-	8,5	-

4. Tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät hankkeet

Taulukko 8 Hankkeet

Hanke	Mihin tulossopimuksen tavoitteeseen liittyy
Päästö- ja energiatilastojen tuotantojärjestelmäuudistus, Päre (2021–2024)	Hankkeen tavoitteena on tehokkaan ja laadukkaan tilastotuotannon varmistaminen. Liittyy tavoitteisiin, jotka koskevat tilastotuotannon volyyymiä ja laatua sekä asiakastytyvääisyyttä.
Verkkopalvelun jatkokehittäminen, Verkko (2022–2029)	Hankkeen tavoitteena on tehokkaan ja laadukkaan tilastojen julkaisemisen varmistaminen. Liittyy tavoitteisiin, jotka koskevat tilastotuotannon volyyymiä ja laatua sekä asiakastytyvääisyyttä.
Henkilötietovarannon jatkokehittäminen (2022–2028)	Hankkeen tavoitteena on tehokkaan ja laadukkaan tilastotuotannon varmistaminen. Liittyy tavoitteisiin, jotka koskevat tilastotuotannon volyyymiä ja laatua sekä asiakastytyvääisyyttä.
Kansantalouden tilinpidon ja maksutaseen tietojärjestelmäuudistus, KTMT2.0 (2021–2028)	Hankkeen tavoitteena on tehokkaan ja laadukkaan tilastotuotannon varmistaminen. Liittyy tavoitteisiin, jotka koskevat tilastotuotannon volyyymiä ja laatua sekä asiakastytyvääisyyttä.
Teknologia-ympäristön uudistaminen (2022–2025)	Hankkeen tavoitteena on tehokkaan ja laadukkaan tilastotuotannon varmistaminen. Liittyy tavoitteisiin, jotka koskevat tilastotuotannon volyyymiä ja laatua sekä asiakastytyvääisyyttä.
Tietotuotannon yhteiset ratkaisut (2022–2024)	Hankkeen tavoitteena on tehokkaan ja laadukkaan tilastotuotannon varmistaminen. Liittyy tavoitteisiin, jotka koskevat tilastotuotannon volyyymiä ja laatua sekä asiakastytyvääisyyttä.
Sote-uudistus tilastoinnissa, SOTE (2021–2024)	Hankkeen tavoitteena on tehokkaan ja laadukkaan tilastotuotannon varmistaminen. Liittyy tavoitteisiin, jotka koskevat tilastotuotannon volyyymiä ja laatua sekä asiakastytyvääisyyttä.
Datahuone (2022–2024)	Datahuoneen tarkoituksena on palvella ministeriöiden ja eduskunnan tietotarpeita lainsäädännön valmistelussa ja vaikutusarvioinnissa parantamalla aineistojen käyttöönsattamista. Liittyy asiakastytyvääisyyden parantamiseen.
Toimialaluokituksen uudistus, TOL (2021–2026)	Hankkeen tavoitteena on tehokkaan ja laadukkaan tilastotuotannon varmistaminen. Liittyy tavoitteisiin, jotka koskevat tilastotuotannon volyyymiä ja laatua sekä asiakastytyvääisyyttä.
Liikenteen ja työkoneiden päästölaskennan kehittäminen (2022–2024)	Hankkeen tavoitteena on tehokkaan ja laadukkaan tilastotuotannon varmistaminen. Liittyy tavoitteisiin, jotka koskevat tilastotuotannon volyyymiä ja laatua sekä asiakastytyvääisyyttä.

5. Henkilöstövoimavarojen kehittäminen ja hallinta

Taulukko 9 VM:n hallinnonalan yhteiset henkilöstövoimavarojen mittarit

Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Ennuste 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Työtyytyväisyys (VMBaron kokonaisindeksi Y, asteikko 1-5)	3,57	3,65	3,65	3,7	3,7	3,7	3,7
Sairauspoissaolot (työpäivää / htv)	6,2	< 10	9,5	< 10	< 10	<10	<10
Johtajuusindeksi, (VMBaro, JO)	3,41	3,45	3,50	3,5	3,6	3,6	3,7
Yhdenvertaisuuden toteutuminen työyhteisössä (VMBaro 5.5.)	3,96	4,00	4,14	4,2	4,2	4,2	4,2

Taulukko 10 Valtion yhteiset HR-tavoitteet: osaamisen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen, työnantajakuva

Mittari	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Ennuste 2022	Tavoite 2023	Tavoite 2024	Tavoite 2025	Tavoite 2026
Strateginen henkilöstösuunnittelu *	3	4	4	4	5	5	5
Kokemus oppimisesta ja uudistumisesta (VMBaro 4.1)	3,82	3,9	3,90	4,0	4,0	4,1	4,1
Työnantajakuva ja arvot (keskiarvo VMBaron kohdista 8.2-8.4)	3,87	3,9	3,90	4,0	4,0	4,1	4,1

* Strateginen henkilöstösuunnittelu, itsearviointi:

5 = strateginen henkilöstösuunnittelu on virastossa säännöllistä ja ajantasaista sekä osa johtamisprosesseja toimien johdon käytännön työkaluna toiminnan suunnittelussa

4 = strateginen henkilöstösuunnittelu on virastossa säännöllistä ja ajantasaista

3 = viraston henkilöstösuunnittelu on strategista

2 = virastolla on henkilöstösuunnitelma

1 = virastolla ei ole henkilöstösuunnitelmaa

6. Rahoitus ja henkilötyövuodet

Taulukko 11 Valtion yhteiset HR-tavoitteet: osaamisen kehittäminen, liikkuvuuden edistäminen, työnantajakuva

28.30.01 Tilastokeskuksen toimintamenot, 1000 euroa	Toteuma 2021	Talous-arvio 2022 *	Arvio 2022	Arvio 2023	Arvio 2024	Arvio 2025	Arvio 2026
Henkilöstökulut	45 005	47 200	46 100	46 000	45 400	45 700	45 100
Toimitilavuokratulot	3 045	3 100	3 150	2 800	2 800	2 800	2 800
Palvelujen ostokulut	11 397	13 400	14 150	15 000	13 200	12 900	12 800
Muut kulut	1 510	1 600	1 400	2 500	1 800	1 800	1 800
Investointimenot	0	0	0	0	0	0	0
Bruttomenot	60 957	65 300	64 800	66 300	63 200	63 200	62 400
Maksullisen toiminnan tuotot	8 508	8 500	9 900	8 800	8 800	8 800	8 800
Muut tuotot	2 334	3 500	2 550	2 600	2 600	2 600	2 600
Bruttotulot	10 842	12 000	12 450	11 400	11 400	11 400	11 400
Nettokäyttö/-käyttöarvio	50 115	53 300	52 350	54 900	51 800	51 800	51 000
Siirtynyt/siirtyy	5 689	5 421	6 637	9 248	6 468	5 113	3 643
Tilinpäätös/TA/TAE/kehys	51 062	53 287	54 961	52 120	50 445	50 330	50 330
Käytettävissä yhteensä	56 751	58 708	61 598	61 368	56 913	55 443	53 973
Siirtyy seuraavalle vuodelle	6 637	5 408	9 248	6 468	5 113	3 643	2 973

* talousarvio 2022 sarakkeen tiedot alkuperäisen tilanteen mukaisesti, arvio 2022 kuvaa tilannetta 14.10.2022

Taulukko 12 Henkilötyövuodet

	Toteuma 2021	Tulos-sopimus 2022	Arvio 2022	Arvio 2023	Arvio 2024	Arvio 2025	Arvio 2026
Henkilötyövuodet	747	768	748	731	716	713	700
- kuukausipalkkaiset	645	658	646	633	619	617	606
- haastattelijat	102	110	102	98	97	96	94

7. Sopimuksen voimassaolo ja seuranta

Sopimus on voimassa vuoden 2023 loppuun. Sopimusta voidaan tarkistaa, jos olosuhteiden muutoksista aiheutuu tarkistustarpeita, joita ei tätä sopimusta tehtäessä ole voitu ottaa huomioon.

Tilastokeskus toimittaa vuosittain toteumaraportin ensimmäiseltä vuosipuoliskolta valtiovarainministeriölle elokuun loppuun mennessä. Koko vuoden raporttina toimiva tilinpäätösasiakirja, joka sisältää toimintakertomuksen, toimitetaan valtiovarainministeriölle välittömästi sen valmistuttua. Tilinpäätöksen tulee valmistua helmikuun loppuun mennessä.

Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan erikseen sovittavissa tulosohtauskokouksissa, jotka pidetään kaksi kertaa vuodessa ministeriön koolle kutsumina hallinnonalan suunnittelun ja seurannan aikataulujen mukaisesti.

Tilastokeskus vie tulosopimuksen suunnittelun ja seurannan nettisivulle Valtiokonttorin antaman määräyksen mukaisesti.

8. Allekirjoitukset

Helsingissä 13. päivänä joulukuuta 2022

Valtiovarainministeriö

Tilastokeskus

Sirpa Paatero
Kuntaministeri

Markus Sovala
Pääjohtaja

Susanna Huovinen
Alivaltiosihteeri

Pasi Henriksson
Ylijohtaja